

پانڈر پچ و ان کان ل شیعہ گری ن م ای عرا قدا

([HARITH HASAN](#)) "ن: " حارس ح س ن

ل ٹینگلیزیی و: ج مال پیر

نایا تائیف و مزہب، ہگری ٹای گ انی ش شگ یی ان
برگری ل دخی ل ئارادا دکات، یاخود تک تک ی ک ل ہردوکیان؟

ن م ل مانگی مو ح می سا نام ای ک چیداین، ک ما و ای مات مینی
موسمانانی شیعہ داد نرت. ب در ژایی چندان سد یاد
شہدکردنی ٹیمام حوسن د کر ت و. سروت و و سم کان ل مانگی
مو ح مدا کی س ر کیان ہ ی ل پار زگاریکردن و وز ب خشین
ب ک م ای شیعہ و یارم تیدان ب برد و امبوونی گ ان و و
ئ فسان کان ی پ یو ست ب مزہب سی شیعہ و ب او کردن و ای
جیہا نبینی کان ی.

ل مانگی مو ح مدا چندان گروپی ٹائی نی و ٹایدی لژی و سیاسی
شیعہ، ک ب ک د کن ب کاریگ ریدانان ل س ر شو ی و و سم کان و
ب خشین مانا و حیکای تی وا ک بیروبا و کان یان ب رج ست بکن.
ن م گروپ و و تان ل کدان و و و ا ف کردنی جیاواز د ربار ای
شہدکردنی ٹیمام حوسن د خ ن و و، د یخ ن ن و چوارچ و ای
کاروباری ہ نووک ای و واقعی ژیانی ٹستا. ن مسا ن م یاد ل
کات کدا کرای و، شیعہ گری خ ریک د ب ت شت کی و ک بیروبا و و
د کترینی د و ت، ٹ گ ر ہ شت ن بو ب ت ب "ٹایدی لژی ای
" ف ر ما ن و ا.

ن نجوم نی و زیرانی عراق ب م دواییان ای گ یاند، ج ژنی غ دیر
پشووی نی شتمانی، ک ٹ و ٹ ی پ غ مبر مو ح م م د ل
خوتب ی کدا ای گ یاند ٹیمام ای نام زای، باوکی ٹیمامی حوسن،
ل دوی خیدا د ب ت ب میراتگری. ب ب چوونی شیعہ کان ای کو ای
ن بی تالیب ٹیمامی ی ک م و، گروپ شیعہ کان ل دوی ووخانی
ژ می سد دام حوسن ل سای ۲۰۰۳ و، داوا د کن ج ژنی غ دیر
بکرت ب ج ژن کی نی شتمانی. ل س ر ت ای مانگی ت مموزدا
س ر کو زیران مح م د شیاع سوودانی، ل یادی لژی غ دیردا ل
ب ر د م گ و ر سیاسی تم داران و پ ر ل مانتار و ب ر پرسیانی د و تدا

وتی کی پشک ش کرد. ئم گردبوون و ی ل لاین "چارچ ووی
ه ماه نگی" ی و ک خرابوو ک هاوپ یمان تی کی شیع ی و
فرمان وای تی عراق دکات. ل پشت سوودانی و لافیت ی ک
ه واسرابوو ئم دروشمی ل س ر نووسرا بوو: "چارچ ووی ئم ه نز
و، غ دیر ووی کارکردنمان

ئم نوترین د رک و تی د خ ک ی ک ل م سا بان ی دوا پیدا خ راتر
بوو، ب ووی ک کای گشتی تا دت ه ما و و نای شعی ب س ریدا
زا د ب ت، ن نگی ئم م یل، ن نگدان ووی واقعی دیم گرافی عراق
ب ت ک شیع ز رین ی دانیشوو ان ک ی پ ک د ه ن ت، ب م م ل
بنچین دا م رک کی سیاسی ه ی؛ دوپا تکر دن ووی شیع ی ب
ئ راست ی مملان ل س ر د س ات و د رک و تنی پل ب ندیی
پاوانخواز کان، ک ل و دا د رد ک و ت ه و د د ن ب ش و ی کی
مزی فزای گشتی ک ن ت ب ک ن و دووبار ئ و سنووری ل و دا
قبوو کراو، دیاری ب ک ن و

ئم پ س ی "ب شیع کردن" ی فزای گشتی، ئ م ک تیشک د خات س ر
س استی پ یوست ب د س ات ل عراقدا: ی ک م، ل کات کدا
گرووپ شعی سیاسی و ئایینی و چ کداری ی کان ب ف رمی ل
کخستنی دا ب شکردنی د س ات دا ل گ ک و ت ل سونن و کوردیی کاندا
ب شدارن، ب م ک ن تر ک ر دنی د س ات ی است قین و کردار کی
د و تیان مس گ ر کردوو. ه ر ب ی زیاتر م یلیان ه ی زا ب وون و
س رد س تی خ یان د ر ب خ ن و ک م تر ه ستیاری کان لاین کان ی تر
ل ب رچاو بگرن.

باشترین نموون ی ب ئ م، ب او بوون ووی و ن ی ک س ای تی
شیع کان ل ب غدا؛ ل ن یواندا و ن ی دیواری و پ یک ر کان ی ئ بو
م هدی موه ندیس، ک س ر کی ئ رکانی د س تی ح شدی شعی بوو؛ ئ و
ه ز ی هاوپ یمان تی کی گرووپ چ کداری کان و لاین ئ ئایینی
شیعی کان تیایدا س ی با یان ه ی، ب ه مان ش و قاسم سل مان ی
ک س رکردای تی "ف یل قی قودس" ی سوپای پاسدارانی ک ماری ئیسلامی
ئ رانی ل ئ س ت دا بوو. ه ردوویان ل ه رش کی در ن کان ی ئ مریکا
ل مانگی کانوونی دوو می سا ی ۲۰۲۰ دا کوژران. ه رو ها ئ م ل
ک ن تر ک ر دنی ب ر فراوانی ف رمان گ ی ئ وقافی شیع کان ل س ر ئ و
مزگ و ت و بینایان ک ل گ ک ئ وقافی سونیدا ناک کیان ه بوو،
دیار د ک و ت

دوو م، است ئ م ج ر ه سوک و تان زیادبوونی متمان ی شیع کان

لە بەرامبەر پێکهاتە ئایینی و نەتەوەییەکانی دیکەدا نیشان دەدات، بەبەرامبەر ھاوکات جەزبە لێ دەکێت و ھاوکەش لێ نەوان گرووپی ئیسلامییە شیعەکانی دەسەڵاتداردا ئاشکرا دەکات. ئەوانی کە لێ خەپشانەکانی تشرین لە ماوی نەوان ۲۰۱۹-۲۰۲۰دا، کە ھەژموونەکەیان لەناو کەمەگەی شیعەدا ھووێت و ھەوێت ئاڵنگارییەکە بکەن، بەبەرامبەر لایەنە شیعییە دەسەڵاتدارەکان دەیانەوێت بە ھەوێتەکان بەسەرپانەنی بوونی خەپشان و بەسەرکردنەوی و ھەوێتە سیمبولەکانیان، بە ھەوێتە سەرچ و تەوانینەکان بە دەسەڵات و ھەوێتە چەسپاو کە خەپشان دروست بکەت، لەناو کەمەگەدا ھەستەکی ئاشنایی و بورووژەن، یارمەتیدەر بەتەبەت ھەوێتەکردنەوی دەکێت و ھاوکات سەکە و کەسایەتییە میدیایەکانی سەر بەم گرووپی شیعەیان، گوتارەکی پەروانەیان بەرھەم ھەناوێت بە ترسانەنی ھاوێتەکانی شیعە، بە ھەوێتەکان و دەسەڵاتەکانی ھەوێتەکانی دەستە دەر و مەترسی دروست دەکەن پێشوی و ئاژاوە بەتەبەت ئاراوێت. کەسایەتییەکی ئایینی ناسراوی شیعە لێ وتەبەتە کیدا باسی لەم نیگەرانیان کرد و وتی، ئەگەر مەرف ناچار بوو ئەمە لێ نەوان ژیان لێ گەندەکانی یان لێ ئاژاوەدا یەكەکیان ھەبێت، ئەوا لێو کاتەدا گەندەکانی بەشێوەی خراپەکانی.

سەبەبەکان: ئەم جەختکردنەوێتە لەسەر ناسنامە شیعە، لێو درزەوێت سەرچاوە دەگەڕێت کە لەناو ئەردوگە شیعەدا ھەوێتەکان نەوان چوارچەوێت ھەماھەنگی و ھەوێتە سەدری بە سەرکایەتییە موقتەدا سەدر، کە لێ دوا ھەبێتەکانی ۲۰۲۱ و ھەوێتە فراوانتر بوو. سیماکانی ئەم درزانەکان کە بە ھەوێتەکانی نەوان ئەو دوو لایەنەدا دەرکەوتن، بە ھەوێتە نیشانی بەدەن کامیان زیاتر بە پێنسیپە بەدەنەکانی شیعەوێتەکان. پەنا بەدەن.

ناوەکانی تەبەکانی ئەم دواوەکانی سەرکایەکان و ھەوێتەکان سەر بەبەدەنەکانی سوید لێ بەغدا دواوەکانی پەناخاوەکی عێراقی لێ سوید قورئانی سووتانە، لێ لایەن سەدر و ھەوێتەکان نیشانەکانی پەناوەکانی بەسەرکایەتییەکانی خەپشان بە ئیسلام و ھەوێتەکان بە ھەوێتەکانی دیکەدا دەزگە میدیایەکانی سەدر، ھەوێتەکانی چوارچەوێت ھەماھەنگی گرت، بە ھەوێتەکانی ئەمادەکانی پەناوەکانی پاراستنی دەسەڵاتەکانی خەپشان بکات؛ ئەم پەناوەکانی سەدر دووبارە کرد و ھەوێتەکانی دواوەکانی ساڵی ھەوێتەکانی "وازی لێ کاری سیاسی ھەناو" تا دەت زیاتر مەیلی بە پەناوەکانی ئایینی دەکات. قسەکانی دەربارەکانی گەندەکانی نەوانی "گەندەکار" بە ھەوێتەکانی چاکسازیەکان،

زەر چار به گوزارشت و د ربه يني ئاييني و ه نديک جاريش به
"دوا ئېبيني" يو د لک نرن

به برپه رچدان و و ئ و قسم توندان ي سدر، حزبي دعو ک له
چوارچه يو ه ماهه نگيدا فراکسيه نکی ديار، داوای د رکردنی
ياسا يکی نو د کات، خن گرتن يان توو کردنی پياو ئاييني
ديار کانی شيعه وک تاوان بنا س ن ت. ئم ه نگا و دواي ئ و هات
ک شو نکه و توواني ئ و تي سدر ه رشيان کرد س ر بار گاکانی حزبي
دعو، به ه ي ت م تي سووکا ي تیکردن به "مح م د سادق سدر" ي باوکی
موقت دا سدر و دام زر نري "ئ و تي سدری" يو. ک ب ک ي نوان
س درييد کان و کا بر کان يان، ک ب ک ي ک تيايدا ه ر لاي نکه ه و
دات ک ن ز رفا تيفتر (پار زگار ان تر / مو حاف زکار ان تر) و ئيسلامیتر
و شيعه تر د ربکه و ت. ب م ئ م ز ر چار ه کار است قين کانی
دوژمناي تي د شار ت و، ک پ يو ستن به نا زايي ک سي و
، کا بر ي نوان گرووپ کان ل س ر د س ات و س ر چاو کان

لم چوارچه يو ي دا، ئ و و سمان ي له مانگی مو ح م دا پ ي
کران، گوزارشت بوون له گ يني شيعه گري به ئايد ي ل ژيا يک له
پ ناو پاراستنی د خي ئ ستا، ه رچ ندي س ک يک بوو به
و و ب و بوون و و د خي ه نووک ي. ئ م يش له وان و د رکوت ک
ل س ر مين ب ر ي حوس نيدا شيعر و حیکا ي ت کانی ش هيد کردنی حوس ن و
ها و نا نيان د خو نند و؛ ئ وان ي ک چالاکی کان يان له دواي سا ي
۲۰۰۳ و به ش يو يکی به رچاو گ ش ي کرد و؛ وک ع م مار ح کيم
س رکرد ي ديار ي چوارچه يو ه ماهه نگی و ئ وان ي ديک يش ک له
خو نند و کان ياندا ئ و پلاتف ر م يان به کار ه نا و به خن گرتن له
، د ست ب ز ر ي د س ات دار و گ ندي ي کان يان

شيعه گري له ع راقدا، دواي چ ندان سا له توندوتیژی و مللان
ل س ر د س ات، وک ز ربه ي شوناس به ک م کان، له کاتي
ناس قامگيري و ناد نيایي و گرژييد کاندا، تووشی ناک کي ناو خ ي
د کرت. ب م يش تائف ک ک و توو ت ئ و دوو پا ن ر ي د ژ ب يک؛
ي ک ميان خ ناسان و پ لين کردنی خ ي تي وک ه ن کي ش شگ ک
ئيلهامی له م د ل ي حوس نند و و رگير او و، ئ و ي تريان س ي
م ديرني تي وک بيروبا و ي د خي ئ ستا، ک ئ ليگارش ي شيعه ي
د س ات داری ع راق، به بر نگار بوون و ي گ ان کاری و پاراستنی
، د خي ئ ستا پ ناي به د بات

س رچاو:

<https://carnegie-mec.org/diwan/90293?fbclid=IwAR3cKlNSf1Jz0f-26SYe8tRhX74WvdI0dLtcfYPyLIokS6DCuHWvUTHE80M>